

OCCIDENS.

Ex Giraldo Camb.
In Arran insulis, hominum corpora non putrefascunt,
eoque non humantur, sed duo exposita permanet in
corrupta. Si homines aucti, atavus, tritius longamq;
scriptis sue seriem magna admiratione cognoscunt in ea
non sunt mors; et si aliunde illati fuerint, in mare
confusim se precipitant; sin impediuntur, emoriuntur.

MERIDIES.

H I B E R N I A.

R I A N D I A M , que Latinis Graciis scriptoribus Hibernia , alii Iuerna , nonnullis Ierna dicitur , Incole Eryth vocantur . Inde exterius ex Anglorum ore , qui secundam vocalem eadem sono quo cetera nationes tertiam pronunciant , Irlanda ; & postea per contractionem Irlanda scissae , verisimile est : Eryn enim , & landa , Anglo-saxonibus , omnibusq; Germanis nibil aliud , quam Regio aut terra Eryn , significat . Ex quo Latinorum Irlandiam consitam esse , quis dubitas ? Hanc insulam peculiari volumine descripsit ante quadringtonos plus minus annos Sylvestris Gyraldi Cambrensis . Sed quia hic liber typis non existat , eoq; in paucorum manibus sit , ex eo tantum , quantum hac nostra pagina ferre poterit , studiois hinc communib; non minimam apud eos initios gratiam nobis per iudicem habentur :

Hibernia , post Britanniam insularum maxima , collateraliter habet Britanniam maiorem ab Oriente ; solum Oceanum ab Occidente , ab Aquilonari vero parte trium diem velifico cursu Borealis insularum maxima Islandia sacer . Britannia duplo ferè in quantitate Hiberniam excedit . Cum enim virtusque longitude ab Austria in Boream extensa sit , illa D. CCC. milia passuum in longum , circiter vero duo milia in latum habet ; ista vero à Brendanicis montibus usq; Columbinam , que Thaborach dicitur , insulam octo dicrum magnis & Hibernicis , & sollicit milliarium excubibus , in longum protendit . Numerus Cantaredorum omnium Hibernie est 176 . Dicitur autem Cantaredus compposito & vulgaris vocabulo , tam Britannica , quam Hibernica lingua , tanta centus villas contineat soleat .

Hibernia quidem terra inequalis est , & monstrosa , molli & aquosa , silvestris & paludosa . In summis & aëreorum arduorumq; montium verticibus stagna reperies & paludes ; planties tamen habet per loca pulcherrima , sed respiciunt silvatum modicas . Gleba prepingui , ubriq; frangum prouentum felix terra est . Pecore montes , nemora feras abundant , pascis tamen quam frigibus , gramine quam grano fecundior est insula . Trivisi namq; grana contraria sunt hic & minuta , & via dicimus vanni beneficio purganda . Quod ver gignit , astu nutrit , cix in messe pluvialis aquostas colligi permittit . Eos licet namq; fructus flatibus , & pluvialibus inundationibus per alius terris hec exuberat . Melles & laete dines est insula . Solinus & Isidorus eam apibus carere afferunt ; sed salua ipsorum venia , circumfessi est in eis foripissent , vineis eam carere , & apum expertem non esse . Vnde enim semper carnis & caret insula . Apes quidem , sicut alia regiones , hec mellificas habet . In maiori tamen , ut arbitror , copia scaturirent , si non venenosas & amaras , quibus fituscis in insula , fugerent examina taxos .

Fluminibus egregius scinditur & rigatur insula , quorum nomina hec sunt : Auenisius , Dubel perfusus ; Boardus , per Mediam ; Banna , per Ultiam ; per Connachiam , Linus ; & Moadus , per Keneclunium , Slicheam , & Samairam ; Modarnus vero & Furnus , per Keneloniam . Sunt & alia plurima , quorum quedam ex terra penetrabilis irriguisq; fontibus venis emera , alia vero subiit è laginis erupta , illas tres in sulam per partes longis excursionibus distinguitur , & distinguuntur . De sub pede montis Bladina tres nobiles stani nascuntur , qui tres sorores dicuntur , quia triu sororum nomina sunt fortis , Berna scilicet , per Lechliniam ; Eoyrus , per Offiram ; Suyrus , per Archinam & Trebaciam ; & apud Waterford in mare descendunt . Siana vero , per Weisforde ; Boardus , per Mediam ; Auenisius Lismiensis , & Sinnenus Lunivicensis . Inter omnia vero flumina Hibernie non immixti principatus Sinnenis obinet , tam quantitas sua maiestate longisq; terrarum excursibus , quam facienda piscofata . Orisur namq; ex laco quodam maximo & pulcherrimo , qui Connachia Momoniamq; distinguitur , duoq; brachia ad oppositas mundi partes expandit , uno namq; vero & Austria ciuitatem Kilelonensem laterali per means , Limicinamq; complectens , centumq; binc milliaribus & amplius duas ab innicem Momonias distinguens , Brendanicum in mare se effundens : altero vero ne minore , Mediam & ulteriores Ultomeram partem à Connachia disident , multi variisq; meatus in Oceanum tandem mergit Borealem . Quartamq; & Occidentalem insula partem à tribus aliis , tamquam mediterraneum flumen , a mari usq; ad mare separans & secerunt . In quinque enim portiones ferè aequales antiquitus hec Regio dimisit , basi scilicet ; Momoniam duplum , Borealem , & Australam ; Lageram , Ultomeram , & Connachiam .

Lacus quoq; plurimos hac terra profert . Marinis piscibus per omnia latera sati abundant maritima . Flumina & lacus suis sibi innatis secunda sunt , piscibus ; & pricipue generibus tribus . Salmonibus , & turtris , anguillisq; lusofo . Meranisq; oculis Synnemus abundat . Sed deinceps generosi aliarum regionum & dulcis aquae pisces : luci videlicet , pertica , gobiones , & omnes ferè qui non ex marinis fluctibus originem trahuntur . Habent autem econtra stagna terre istius tristis pescum genera , que nisiq; nam aliis reperiuntur . Suni enim turtris longiores & rotundiores , albi carnis confertis & sapidiis , umbribus persimiles , nisi quod capite degenerant grossiore . Sunt & alij marinius halicibus , tam forma & quantitate , quam colore & sapore , simillimi . Suni & turtris , nisiq; maculae carent , per omnia similes . Hac autem tristis genera pescum in estate tantum , & nūquam in hieme comparantur . In Media prope Foneram sunt tre : lacus ab innicem non remoti , quorum qualibet pescum sutorum suum genus continet ; ad quem numquam alij pisces accedunt , licet tandem fluminis interlacu beneficio via commenabiles habeant ; quinque si pescis vnuis ad lacum alterius deseratur , aut moritur , aut ad priorem redit .

Hac Falcones , accipiaces , & nōs , pra alii regionibus copiose producunt . Aquilarum quoq; non minor hic copia , quam aliis miliorum . In tanta vero numeritate se grues ingerunt , ut uno in grege centum frequenter inuenias . Sunt & aues hic multe que bernace vocantur ; quai mirum in modum contratenaturam natura producit ; anatibus quidem palustribus similes , sed minores . Ex lignis namq; abietinis , per aqua devolutis , primi quasi gummi nascuntur ; deinde tamquam ab alga ligno coerciente conchyliis testis ad liberiorum formationem inclusa , per rostra dependent . Et sic quoniam processu temporis firmat plumarum vestituram induit , vel in aqua decidunt , vel in aëri libertatem volatu se transferunt . Vidi multoties oculi meis plusquam manus huicmodi anium corporis in litora maris ab uno ligno dependant , testis inclusa , & iam formata . Non ex haruno coitu ut afolet una gigantur ; non aut in earum procreatione vnuq; onus incubat . Vnde & in quibusdam Hibernia partibus anibus isti , tamquam novi carni , quia de carne non natu ; ieiuniorum tempore veici solent . Aues quoq; biforis nature , quas aurifrisos vocant , sunt hinc multe ; aquila quidem minores , accipitres maiores , quibus alterum pedem unguibus armatum , apertum & rapacem , alterum vero clausum , pacificum , solitum , natu rara idoneum , natura ludentis opera contulit admiranda . Sunt & aniculae sive marinetas vocante , merulae minores , in modum cornutum curta . sed albo ventre nigroq; dorso degenerant . Mirum de his aniculis ; quia si mortua in sicco loco seruantur , putrefacte neciantur ; & inter se alii vespere locate , ea indemnes a sinea conservantur . Et longe stupore dignissi est ; mortua quoq; in sicco suspensa , rediutum plumarum renovatione singulis annis immutantur . In Boreali Hibernia parte cygni abundant . Cicione vero per totam insulam rarissime sunt , & illa nigra . Deinde perdices , phasianus , pica , & philomel .

Ferarum quoq; cunctas ferè species continent . Habet enim cerus pra nimia pinguedine minus fugere praualentem : quantoq; minores sunt corpora quantitate , tanto precellentius eferuntur cornu dignitatem . A prorum nūquam terrarum tantam copiam vidimus . Sunt & leporis multi . Sed omnium animalium , ferarum , & avium corpora , hic quam alii sive in genere minora reperiuntur . Est & taxia , & mufela . Sed cares capris , damis , & ericis . Talpæ nulle , vel rarissime : sed mures infinitissimi . Lupus & vulpem habet : sed omnibus venenosis caret . Habet tamen araneas , & lacertas , sed prorsus innocuas . Terramotus hic numquam . Vnde semel in annotonitrum andas .

Nunc ad ea que digna stupore Naturam in his terrarum finibus reponit . Est lacus in Momonia Boreali , duar continxens in sulcavum unam maiorem , & alteram minorem : maior ecclesiam , minor capellanam habet . In maiore nonnumquam feminam , vel feminis sexus animal aliquod intrare potuit , quia statim more retrorsum . Probatum est hoc multoties per canes , cartos , aliaq; sive illius animalia . In minori vero nemo rūquam mortua fuit , vel morte naturali mori posuit . Est lacus in Ultionia continxens insulam bipartitam , cuius altera pars probata religionis Ecclesiam habens , spectabilis valde & amena . Pars altera bispidia nimis & horribilis , solis damonius dicitur assignata . Pars ista nouem in se fucue habet , in quaenam aliqua si quis foris pernoctauerit , à malignis spiritibus statim arripitur , & nocte tota tam grauibus penitus cruciatur , ut mane facta , vix vel minime spiritu superfluo reliquia misero in corpore reperiatur . Hic autem locus Purgatorium Paricis ab incolumi vocatur . Est fons in Momonia , chius aqua quia ab aliis non possunt usus . Vidi hominem cuius pars barba limphis isti late , canis inciduntur , altera pars tota in sua natura fusca remanente . Est ecclorū fons in Ultionie ulteriore , quo si quis ablinetur , non cane fit . Est Connachia fons dulcis aqua in vertice montis excelsi , qui die naturali bis undas deficiens , & solem exuberans , marinas imitans instabilitates . Est fons in ulteriore & Boreali Ultionie parte , qui ob nimiam sui pesigilatatem ligna impedita per septentrionem spatium in lapidem obdurans . Est fons in Connachia hac quoq; fons solis hominibus acceptabilis ; iumentis vero , aliaq; animalibus pestilens . Est fons in Momonia , qui si tactus ab homine fierit , statim tota proximia pluvia inundabit .

Gens huius insulae laneis tenuiter utruntur nigris , quia terra istius onus nigre sunt) & barbaro ritu compostis . Caputis modicis affueti sunt , cubito tenui protensis . Solis equitando non utuntur , non ocreis , non calcaribus ; virga tamen , in superiori parte camerate , tam equos excitant , quam ad curias invitant . Frenis quidem utuntur tam chami quam freni vice fungentibus , quibus & equi semper herbis assueti , ad pubula nequaquam impedimentur . Nudi & inermes ad bellum procedunt . Tribus tamen utuntur armorum generibus , lanceis longis , scutulis , & secutibus . Gens agrestis , in hospitiali summae reputant delicias labore carere , & summas diuinas libertate gaudere . In Melicis solum instrumentis commendabilis inuenio istius diligentiam . Has summatim hinc inde ex Gyraldi historia excerptissimus , observato eius elocutionis filo . Quae apud Polydorum , Gulielmum Dugubrigensem , Ioannem Massorem , &c. de hac in insula traduntur , studiois Lettoris his adiungat . Descripsit hanc in sulam Daniel Rogerius carmine elegiaco , ad D. Thomam Rhedigerum . & accentuissime solita oratione Gulielmus Camdensis , in sua Britannia .